

ANTIKVARISK MEDVERKAN ÅR 2020

Björn Ahnlund

SLÄTTERYDS BYSKOLA TAKRENOVERING M.M

Halland, Hylte kommun, Södra Unnaryds socken
Slätteryd 1:7

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2020:77

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2020

Antikvarisk medverkan 2020

Text och foto: Björn Ahnlund

Filmnr 2020-70

Grafisk form: Anders Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet samt Falkenbergs kommun.

Diarienummer: 2020-38, 2020-126, 2020-127

Björn Ahnlund

SLÄTTERYDS BYSKOLA TAKRENOVERING M.M

Halland, Hylte kommun, Södra Unnaryds socken
Slätteryd 1:7

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2020:77

Den röda ringen markerar fastigheten.
Karta: Eniro

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

- **Objekt:**
Slätteryds byskola, Slätteryd 1:7, Hylte kommun
- **Länsstyrelsens dnr:**
434-1666-2020, 432-1116-2020
- **Bidragsmottagare och beställare:**
Unnaryds hembygdsförening
- **Entreprenörer och hantverkare:**
Bygg: Fjälabygg AB Nicklas Pettersson
Måleri: Rikard Stålberg, Grysshult
Mur/puts: Johan Eriksson, Unnaryd
Hantverkarskonsult, timmer: Johannes Kabell
- **Antikvarisk medverkan:**
Britt-Marie Lennartsson, Björn Ahnlund, Kulturmiljö Halland
- **Renoveringsperiod:**
Augusti-oktober 2020
- **Fältbesök:**
11/5, 7/9, 14/10

INLEDNING

Länsstyrelsen beviljade under 2020 bidrag för byggnadsvårdande åtgärder på byggnadsminnet Slätteryds byskola. Bidraget har givits med stöd av förordningen om förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (SFS 2010:1121). Samtidigt gavs tillstånd till ändring av byggnadens takmaterial, enligt 3 kap 14§ kulturmiljölagen.

Bidrags- och tillståndsbesluten förutsätter att arbetena sker under medverkan av antikvarisk expert. Som antikvarisk expert har fastighetsägaren utsett Britt-Marie Lennartsson och Björn Ahnlund, Kulturmiljö Halland. Enligt länsstyrelsens beslut ska den antikvariska experten följa och dokumentera arbetena i en slutrapport.

HISTORIK OCH BESKRIVNING

Byskolan ligger i Slätteryd ligger, ca 5 km nordost om Unnaryd, i ett öppet parti av skogsbygden. Skolan uppfördes 1913, som en av sex skolhus, vilka vid denna tid uppfördes efter samma ritningar runt om Unnaryd. Slätteryds skola var i bruk fram till 1954 då centralskolan i Unnaryd stod färdig. Slätteryds byskola är mycket välbevarad och speglar skolväsendet på landsbygden under 1900-talets första hälft. Anläggningen består av en skolbyggnad med skolasal, kapprum, lärarinnebostad på vinden samt separat vedbod, utedass/förråd och ett senare tillkommet garage.

Skolan är en träbyggnad uppförd i en våning på naturstensgrund. Väggarna består av rödfärgad locklistpanel med vitmålade snickerier. Mot öster finns en förstukvist. Taket är ett sadeltak – vilket före renoveringen var täckt med asbestcementplattor – med två skorstenar i rött tegel på nacken. Sedan 2007 är anläggningen byggnadsminnesförklarad enligt Kulturminneslagen.

BAKGRUND TILL ÅTGÄRDER

Skolbyggnaden var i stort behov av renovering på grund av läckage från taket och fukt i källaren. Det gamla eternittaket var uttjänt och krävde asbestsanering. Undertaket uppvisade vissa rötskador och skorstenarna behövde putsas om. Källartaket liksom delar av källarbjälklaget mot väster var rötska-

dat eller mögelangripet p.g.a. läckage och bristfällig ventilation.

UTFÖRDA ÅTGÄRDER

- De gamla eternitplattorna och dess bärande läkt har rivits bort. Skadad undertakspanel har bytts ut, skadade bjälkar i taksprång reparerats samt målats med linoljefärg. På undertaket lades plywoodskivor som underlag för det nya takmaterialet; shingel av skiffergrå takpapp av märket Isola. Nynockplåt liksom täckplåt över vindskivor har gjorts i aluzink. Åtgärderna har även omfattat taken till farstu och veranda.
- Vindskivor liksom takskäggsbrädor har reparerats eller bytts samt målats med vit linoljefärg.
- Stuprör i västra hörnet har tagits bort. Nya hängrännor i aluzink har satts upp.
- Skorstenarna har fogats om övernock, försetts med ny plåtbeslagning samt slammats med putsbruk C under yttertaget.
- I källaren och vid köksingången har rötskadade bjälkar reparerats och undertaksbrädor bytts ut. Sågspånsisoleringen har bytts mot isolering med träfiberskivor.
- Inträngande fukt har åtgärdats genom en skyddande plåt bakom stentrappan i sydväst. Golvluckan har reparerats och försetts med en gjutjärnsventil i gammal stil, vilket förbättrar källarens entilation.

ANTI-KVARISK KOMMENTAR

Det tidigare taket var ett tidigt exempel på asbestcementskivor som takmaterial. En likvärdig nyproducerad takplatta gick dock ej att finna. Då det viktiga vara att försöka bibehålla det visuella intrycket valdes shingelplattor, vilket innebar en smärre förändring av taksprången mot vindskivorna genom en liten plåtprofil. En hängränna har tillkommit mot nordost. Den nya vattenavledningen är diskret med förlängda hängrännor med utkast istället för stuprör.

Sammanfattningsvis är åtgärderna väl utförda och i enlighet med de anvisningar som lämnats från antikvarisk kontrollant.

Fotodokumentation

Före renovering

Skolbyggnaden, vy från väster.

Skolbyggnaden, vy från nordost.

Skorstenarna.

Takskägget vid västra hörnet.

Fuktskadade undertaksbrädor vid murstocken.

Rötskadad bjälke i källaren.

Förstukvisten vid nordösta fasaden.

Under renovering

Takstommen runt skorstenarna frilades och plastades in under reparationsarbetet.

Den gamla hängrännan före byte.

Gaveltaksprånget med panel och taktassar krävde en del översyn.

Nedtagen rötskadad del av takstolen från sydöstra gaveln.

Golvet vid köksingången med luckan till källaren togs upp...

...syllen under tröskeln vid kökstrappan visade sig vara helt upprutten.

Efter renovering

Slätteryds byskola, vy från väst. Oktober 2020. Det nya takmaterialet ansluter väl till det tidigare utseendet.

Vy från öst.

Köksingång och trappa efter renovering.

Taskäggspanel och taktassar efter renovering.

Ny spontad undertakspanel vid södra murstocken.

Parti av källaren efter renovering.

Ny takbeläggning av shingel, ny plåtbeslagning runt de omfogade skorstenarna.

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Tollsgatan 7 | 302 32 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se